

Av
LARS EMBÄCK

Det finns i dag en tro på att Malmö skall utvecklas som storstadsregion. I södra Sveriges stora dagstidningar publicerades i våras stora helsidesannonser som talade om den goda triangel som uppstått i city och i detta sammanhang nämndes etableringen av ateljéhuset Läderfabriken som en positiv händelse som pekade framåt.

När Läderfabriken inledde sin verksamhet för drygt ett år sedan kommenterades fenomenet som en manifestation av privat handlings-

kraft, drygt trettioåriga konstnärer hade här kunnat ställa i ordning arbetsplatser och utöver det dessutom skapat utrymme för ett galleri. Mot detta initiativ stod kommunens handlingsförklaring när den sedan 1982 försökt skapa ordning i problemen kring konstnärernas ateljébehov utan att lyckas.

Attioåret har lämnat utrymme för en ny typ av tillfälliga utställningar i Malmö: "De odödliga" - projekt i rivningshus 1983, "Gamla Tullhuset" - en utställning som utgick från ett initiativ taget av konstnären Vassil Simittchiev 1984, "Slipsfabriken" - här ställde konstnärer ut i det som tidigare varit deras ateljéer 1983 och "Ungt måleri i Skåne" - en utställning på Galleri Nordqvist 1983 sammanställd av konstkritikern Bo Nilsson.

Tillsammans med uppdykandet av nya konstnärsdrivna gallerier som Rostrum (start 1985) och Galleri TV (1985-1987) utgör dessa utställningar en del av den indirekta förhistorien till Läderfabriken. Annat som ansluter till förhistorien är Forumelevernas kulturklubb "Slus-

sen" (1986-1987). De femåriga utbildningarna vid konstskolorna Forum bör också framhållas som en bakgrund till denna utveckling.

Malmö konstliv vilar inte på tung tradition från fornstora dar i motsats till exempelvis Göteborg som slumrar sött på koloristtraditionen från fyrtiotalet. Här finns i stället en allt vitalare nutida aktivitet inom konsten som drar hit etablerade konstnärer från andra delar av landet. Läderfabriken är ett tecken på denna vitalitet, men också - vilket är viktigare! - med sin verksamhet ett väsentligt led till fortsatt utveckling av en levande kulturmiljö i Malmö.

■ ■ ■ Ett år har gått. Verksamheten på Läderfabriken har fungerat långt över förväntan, men konstnärerna har blivit uppsagda av den privata hyresvärden med utgång den första juli 1989.

En sak är klar, Läderfabriken kommer att fortsätta engagera sig oavsett utgången av uppsägningen, men framför allt vill vi vara kvar i den byggnad som visat sig så utomordentligt väl lämpad för konstnärateljéer samt som galleri.

Kombinationen av utställningslokal intill konstnärernas arbetsplatser har visat på någonting nytt som inte bara är unikt för Malmö utan för Sverige i stort.

Läderfabrikens strävan är att på sikt upprätta internordiska och internationella kontakter för att därigenom nå ett tätare utbyte mellan konstnärer i Malmö och konstnärer i övriga världen. Denna strävan bekräftas bland annat av den första utställningen hösten 1988. "Over sundet", där vi bjudit in två konstnärer från konstnärskollektivet Løifsgade 22 i Köpenhamn, liksom nu av säsongens andra utställning, "REFUSE", då vi får besök av konstnärer från England.

Flera av utställningarna som visas på galleriet är av en okonventionell karaktär vilket lokalens speciella beskaffenhet är en förutsättning för. Föreningen Läderfabrikens främsta föresats kan formuleras i en avsikt att åstadkomma förhållanden som kan leda till en utveckling av konsten, att ständigt försöka

Läderfabriken i vardande.

befinna sig intill en undersökande kvalitativ diskussion samt att genom sin nya och annorlunda form finna en ny publik utöver den redan existerande.

Var befinner vi oss någonstans? Hurdan är pulsen hos stadens konstnärer? Het eller kall, fet eller tård. . . ? Är kanske dessa konstnärer jämförbara med kamikazepiloter?

■ ■ ■ Låt Läderfabriken vara kvar! Här finns möjligheten att ge form åt en kulturmiljö som skulle utgöra ett särskilt starkt stöd för den unga konstnärsgenerationen. I de två våningar av byggnaden som föreningen hittills inte utnyttjat finns det utrymme för fler ateljéer och för annan närallgiggande verksamhet, som lokaler för den i Malmö nystartade videoföreningen, experimentell teater och i disponentvillan intill fabriken finns ut-

rymme för en restaurang t ex. Här skulle Malmö kommun kunna göra ett bra köp i stället för en försäljning. . .

Det är viktigt att se möjligheterna nu, innan all äldre bebyggelse rivits och det på grund av höga hyreskostnader blivit omöjligt att tänka sig ett liknande projekt någonstans centralt i Malmö. Med den utveckling vi har i dag är det svårt att tro att en kapitalsvag grupp som yngre oetablerade konstnärer överhuvudtaget skall klara att hävda sig på hyresmarknaden i städerna utan ett kraftigt stöd från kommunerna.

I fall dessa konstnärer på grund av lokalbrist skall tvingas ut på landet kan vi inte längre tala om en "grön våg" utan snarare om en grön såg som avbryter de samband och den kommunikation som naturligt uppstår i en stad som Malmö med musikhögskola, scenskola och konstskolorna Forum.

Utställningen "REFUSE" som hade vernissage i lördags 15/10 visas tom 9/11. Den engelska konstnärsgruppen gör bl a reflektioner kring det svenska samhället sett från brittiskt perspektiv. Bara två av gruppens medlemmar är bildkonstnärer i traditionell mening; de andra är arkitekter, filmare och skriftställare.